

»V solnčni dan«, ki se odlikuje po jarkosočnem koloritu, in malo sličico »Ciganka«, na kateri je dobro zadet zrak.

K drugemu iz boljših razstavljalcev se lahko prišteva V. N. Mješkov, katerega najboljša slika je »Vesna idēt« (Spomlad prihaja). Odlikuje se kakor še par drugih njegovih slik (»Žarki poldan« in »Monastirski (samostanski) dvor«) po živem koloritu. Dalje je razstavil še par portretov, narisanih s črno in rdečo kredo, med katerimi pa je dober le eden »Portret starega invalida«. Narisan je pravilno, s čuvstvom in izraža se ekspresno duševno razpoloženje, na drugih pa se opaža popolna brezbriznost risbe.

Omeniti je še pokrajinski vid Kavkaza »Večer«, knjeginje I. G. Gugu-nove, in sliko »Mrak« V. D. Poljenova. Dovršeni stvari s čuvstvom in nadarjenostjo! Kar pa se tiče drugih razstavljalcev, se je pa le čuditi, da si sploh izmislijo kaj takega razstaviti v takem kraju, kjer je razvita umetnost dandanes do visoke stopinje. Največja napaka vseh razstavljalcev je brezbriznost v risanju in proporcijah, kjer se izvečine predočujejo neke fantastne oblike s fantastnim umazanim koloritom. Popolnoma se je soglasiti z umetniki, ki slede za kontrasti barv, toda ne smemo pozabiti, da je vseeno paziti tudi na risbo in obliko predmetov, najsi bo kakršna hoče specialnost slikanja.

Peter S. Žmitek (Peterburg).

Med revijami

»Česká Revue« ima v svoji marčevi št. obširen in temeljit članek o naši »Družbi sv. Mohorja«. Članek je spisal naš prijatelj dr. Kárasek. Pisatelju imponuje število Mohorjanov, pregleduje njih razširjanje po raznih delih sveta; zlasti se čudi, da je v Ameriki toliko Slovencev naročenih na knjige sv. Mohorja. Najbolj pa zanimajo drja Káraska egiptovski Slovenci in egiptovske razmere sploh, kakor jih je opisal v »koledarju« dr. Pečnik.

»Sport & Salon«. Wien, V. Jahrgang 1902 ima v svoji 7. številki podobo in životopis našega rojaka, v Monakovu živečega slikarja, g. A. Ažbete. Članek, ki ga je spisal Artur Rössler, ima naslov: Meister A. Ažbét, ein Lehrer der Schönheit. Rössler poudarja posebno, kako fin čut za barve ima Ažbét. Že to, kako in kakšne barve on vidi, priča, da je Ažbe umetnik; kajti le umetnik more tako videti. Ažbét je impresionist, ali umetnost mu je več nego priroda. Slikar naj slika, kar vidi, ali pomen naslikanega predmeta je odvisen od tega, kaj vidiš in kako si videl. Pasivni posnetek prirode še ni umetnost, šele soustvarjajoča duša umetnikova stori, da je naslikani predmet umotvor.

Gosp. Ažbét je porojen v Škofji Loki. Na Dunajski akademiji so bili njegovi učitelji: Griepenkerl, Eisenmenger in L' Allemand. V Monakovem pa je študiral sedem let na tamošnji slikarski akademiji, kjer je bil zlasti Löfftz njegov umetniški mentor. Že na akademiji je bil znan po svoji izredni tehniki, in marsikak tovariš je iskal pri njemu sveta in pomoči. Pred enajstimi leti pa si je ustanovil v Atenah ob Izari svojo posebno slikarsko šolo, ki je danes — tako pravi člankar Rössler sam — najslavnejša in največja privatna slikarska šola v Monakovem, kjer je slikarskih šol veliko število. Malokateri monakovski slikar je tako usposobljen učiti lepoto kakor Ažbe in zato ima vse

polno učencev, tudi iz takozvanih najvišjih aristokrat. krogov. Pri sprejemanju v svojo šolo gleda samo na sposobnost kandidatovo. Kot učitelj je nenavadno strog, a v komer je zasledil talent, temu ni samo učitelj, nego tudi reditelj in dobrotnik. Ažbetova maksima je, da mora biti dober tehnik, kdor hoče biti dober umetnik. Iste nazore je izjavil tudi meni, ko sem ga bil leta 1900. meseca avgusta obiskal v Monakovem v njegovem atelierju. »Dandanes si domišlja marsikak moderni impresionist, da je že umetnik, če Vam namaže platno z raznimi secesionističnimi pacarijami in kričečimi barvami« — mi je pravil gosp. Ažbé. »Ali ti ljudje nimajo pojma o anatomiji, ne o perspektivi in proporciji in luči! Njih tehnika je šolarska in otročja. Veste, najprej treba, da zna človek risati, pravilno in izborno risati, predno more začeti — slikati!...«

Veseli nas, da uživa naš rojak g. Ažbé v nemškem Monakovu tolik ugled, zlasti v umetniških krogih, jaz zase pa ga prosim v imenu slovenske umetnosti, naj dovrši čimprej tisto lepo sliko, ki mi jo je kazal v svojem privatnem atelierju. Mojster Ažbé že vé, katero sliko mislim. Na prihodnji umetniški razstavi — za katero sicer še ne vemo, kdaj se bode vršila — v Ljubljani moramo videti tisto sliko in morebiti še kako drugo.

Aškerc.

Splošni pregled

Nemške višje gimnazije na Kranjskem. Meseca februarja je trdil v državnem zboru neki slovenski poslanec, da imajo kranjski Slovenci na razpolaganje štiri višje gimnazije. To pomoto moramo resnici na ljubo stvarno popraviti! V Ljubljani je na II. gimnaziji v nižjih štirih razredih učni jezik slovenščina, le za grščino in nemščino je učni jezik nemščina. Takisto so na I. gimnaziji ljubljanski, potem v Kranju in v Novem mestu v nižjih razredih slovenske paralelke, na katerih je za večino predmetov učni jezik slovenščina. A v **višjih razredih** — počenši od 5. de 8. razreda — je **na vseh štirih gimnazijah na Kranjskem učni jezik nemščina**; samo materni jezik slovenski se milostno predava s slovenskim učnim jezikom. **Kranjski Slovenci torej nimajo takisto kakor štajerski Slovenci niti ene višje slovanske gimnazije!**

Dasi smo to abnormalno in neznosno šolsko stanje v našem mesečniku že večkrat pribili, vendar poudarjamo to sedaj še enkrat, ker naši bratje Čehi in Poljaki mislijo, da imamo res par slovenskih gimnazij, vsaj na Kranjskem, in ne morejo verjeti, da bi se nam res tako žalostno godilo, kakor se nam godi!

25.000 Nemcev ima na Kranjskem 4 višje nemške gimnazije, 500.000 Slovencev pa nima niti ene svoje gimnazije! In vendar pišejo nekateri slovenski politični listi, da nam je vlada na Kranjskem še precej »objektivna«! Hvala lepa za tako objektivnost!

Dostavljamo še, da je znani renegat baron Schwegel predlagal istega meseca v parlamentu, naj se nemška nižja gimnazija v Kočevju razširi v višjo, a je v isti sapi glasoval z Vsenemci za odpravo celjske utrakvistne gimnazije...

Javna predavanja v Ljubljani. Dne 2. marca je predaval g. dr. Robida o ženski duši in to v »Ženskem izobraževalnem društvu«. Pokazal je, da biva velika razlika med ženskim in moškim duševnim življenjem. Prav je,

mladi v močvirju Sestrorečka« (v Finlandiji), in »Kronstadtsko pristanišče«. A. A. Pisemski: »Večer«, »Jesen« in »Mrak«. S. J. Vasiljkovski razstavlja sedem prav izbornih akvarel. V. J. Navozov se odlikuje posebno s študijo: »Glava starčeva«. G. G. Tranšel razstavlja dve študiji: »Starka« in »Nesrečnež« z izvrstno ekspresijo. Omenjam še imena nekaterih drugih umetnikov, katerih umotvori se lahko prištevajo dobrim na razstavi. To so: A. A. Rjedkovski, L. F. Lagorijo, A. J. Ladkevič, A. S. Hrjenov in D. A. Benkendorf. Kot že davno znamenit ilustrator se udeležuje te razstave N. A. Karazin. Izmed najboljših njegovih slik je: »Mokri gozd«. Na nekaterih njegovih slikah je izvrstno izražena zimska burja; v resnici čutiš, kako da bi pred teboj metlo s snegom. Vsi ti umetniki razstavljajo večinoma pokrajinske slike; semintja se vidijo kake cvetice, žanrovih pa je prav malo. Enega iz najboljših akvarelnih portretov omenjam: V. M. Izmajloviča, ki razstavlja izboren damski portret, odlikujoč se tudi po svoji velikosti, kakršnih vidimo v akvarelu redkokedaj, vendar pa je dovršen z najfinejšo in široko tehniko.

P. S. Žmitek (Peterburg).

Med revijami

»Česká Revue.« V aprilski št. poroča g. dr. Karásek o »Slovenski Matici« in o »Ruski antologiji«. Na kratko ocenjuje Matičine knjige in poudarja važnost njenih publikacij. Glaserjevo literarno zgodovino kritikuje jako ugodno. — Jako laskavo sodi g. dr. K. o »Ruski antologiji«, katero sta izdala † I. Vesel in Aškerc. Kritiku ugaja, da ima »Antologija« tudi prevode iz najmlajših pesnikov ter da so knjigi dodane tudi biografske in literarno-kritične črtice. — Na koncu svojega poročila omenja kritik še znamenite Jagičeve knjige »Puškin v prevodih jugoslovanskih jezikov«, ki jo je izdala ruska akademija. Kakor znano, je studijo o slovenskih prevodih Puškinovih poezij spisal v temeljitem članku naš sotrudnik gosp. Iv. Prijatelj, in to seveda v ruskem jeziku.

»Květy«, češki beletristično-znanstveni mesečnik, imajo v 3. in 4. letošnji številki daljše poročilo o najnovjši slovenski književnosti. Studijo, ki se precej tesno naslanja na Glaserjevo literarno zgodovino, je spisal g. I. Paulík. »Květy« izhajajo [v Pragi že 24. leto ter prinašajo tudi ilustracije ter vnijete, ki jih riše znani originalni češki slikar Mikulaš Aleš. Stalen sotrudnik »Kvetův« je pesnik Vrchlický.

Splošni pregled

† P. Ladislav Hrovat. 14. aprila je umrl v Novem mestu c. kr. gimnazijski profesor v pokoju p. Ladislav Hrovat, odličen slovenski pisatelj in narodni buditelj — splošno znan pod imenom pater Lacko. Porodil se je pokojni 10. marca l. 1825. v Zgornjem Tuhinju. Ljudsko šolo je obiskoval v Kamniku, latinske šole pa v Ljubljani. Dovršivši šesto, je vstopil l. 1845. v frančiškanski red in je bil 22. septembra 1849 posvečen v mašnika. Potem so ga poslali na